

ΜΝΗΜΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΣ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΑΤΡΩΝ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΟΚΑΤΑΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΘΝΟΪΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Όταν επέστη ο καιρός και ήλθε το «πλήρωμα του χρόνου για την αγιοκατάταξη του μαρτυρικού Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου ως Αγίου Εθνοϊερομάρτυρος «εις τας αψευδείς και αιωνίους Δέλτους» της Ορθοδόξου κατ' Ανατολάς Εκκλησίας του Χριστού, η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος ανέθεσε στον περισπούδαστο και σοφό εν Ιεραρχαίς αοίδιμο Μητροπολίτη Πατρών Νικόδημο Βαλληνδρά, ο οποίος κατά την συνοδική περίοδο 1991-1992 ήταν και αντιπρόεδρος της Ιεράς Συνόδου, την εκπόνηση και παρουσίαση ενώπιον της εν Συνόδω συνερχομένης και συγκροτουμένης καθ' Ελλάδα Εκκλησίας την, όπως πάντοτε, εμπειριστατωμένη σχετική εισήγηση αυτού επί του εν λόγω ζητήματος, όπερ και εγένετο.

Σύμφωνα μάλιστα με τα γραφόμενα του αοιδίμου τότε Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης Αγαθαγγέλου: *«Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος εν αγίω Πνεύματι συνελθούσα εις τακτικήν αυτής συνεδρίαν υπό την προεδρίαν του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ την 4ην του μηνός Νοεμβρίου του σωτηρίου έτους 1992, τη ορθοδοξω παραδόσει κατακολουθούσα και υπ' όψει λαβούσα εμπειριστατωμένην εισήγησιν του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρών κ. Νικοδήμου, Προέδρου της επί των Νομοκανονικών Ζητημάτων Συνοδικής Επιτροπής της Εκκλησίας, υιοθέτησε το αίτημα του Ιερού Κλήρου και του ευσεβούς λαού, ανακηρύξασα ως αγίους τον Εθνομάρτυρα Επίσκοπον Σμύρνης Χρυσόστομον και πάντας τους συν αυτώ από του ιερού κλήρου και του Ορθοδόξου λαού διά του ιδίου αίματος δοξάσαντας τον Κύριον και καταρδεύσαντας το αιιθαλές και αγλαόκαρπον της Αγίας ημών Εκκλησίας δένδρον και καθορίσασα «όπως ... οι εν λόγω μάρτυρες ιεροτελεστίαις τιμώνται και ύμνοις εγκωμίων γεραίρωνται κατ' έτος τη Κυριακή προ της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού».*

Άξιο ιδιαίτερας μνείας είναι το γεγονός ότι το παλαιάτο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας ήδη από του έτους 1923 απέδιδε την οφειλομένη τιμή στον Εθνοϊερομάρτυρα Μητροπολίτη Σμύρνης Άγιο Χρυσόστομο και κατά μήνα Μάρτιο του 1923 υπέβαλε εγγράφως πρόταση και στις λοιπές κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες να προβούν στην αγιοκατάταξη αυτού μεταξύ των Αγίων Μαρτύρων της αμωμήτου Ορθοδόξου πίστεως. Κατά δε τους εσχάτους χρόνους και ιδιαιτέρως εν έτει 1988, όταν το όλο ζήτημα είχε ωριμάσει, ενετάθη έτι περισσότερο η σχετική κίνηση για την αγιοκατάταξη των Μαρτύρων Ιεραρχών του Οικουμενικού Πατριαρχείου εν Μικρά Ασία, ήτοι των Αρχιερέων Σμύρνης Χρυσοστόμου, Κυδωνίων Γρηγορίου, Μοσχονησιών Αμβροσίου, Ικονίου Προκοπίου και Ζήλων Ευθυμίου. Η δε σχετική πρωτοβουλία ανελήφθη εν έτει 1988 υπό των τότε Μητροπολιτών Φλωρίνης Αυγουστίνου, Νέας Σμύρνης Αγαθαγγέλου, Κορινθίας Παντελεήμονος, Δημητριάδος και Αλμυρού Χριστοδούλου (μετέπειτα Αρχιεπισκόπου Αθηνών) κ.ά.

Η Ιερά Σύνοδος της καθ' Ελλάδα Ορθοδόξου Εκκλησίας κατόπιν της σχετικής περί αγιοκατατάξεως των ως άνω ειρημένων Μαρτύρων Ιεραρχών του μαρτυρικού Πρωτοθρόνου

Οικουμενικού Πατριαρχείου επισήμου αποφάσεως αυτής, ανέθεσε στον πεπνυμένο και μουσικολογιώτατο Μητροπολίτη Πατρών Νικόδημο την εκπόνηση εορτίου Ασματικής Ακολουθίας εις τιμήν και μνήμην των Νεομαρτύρων εν Μικρά Ασία Αρχιερέων, η οποία, αφού εκπονήθηκε, υπεβλήθη στην Ιερά Σύνοδο και έλαβε την σχετική έγκριση και ευλογία αυτής εν έτει 1993, οπότε και η Ιερά Μητρόπολη Νέας Σμύρνης εξέδωσε αυτήν εν ευχαριστίαις πολλαίς προς το πρόσωπο του περισπουδάστου Μητροπολίτου Πατρών Νικοδήμου του θεοπνεύστως ποιήσαντος αυτήν.

Ο αοίδιμος και φιλόμουςος Μητροπολίτης Πατρών Νικόδημος στο περιεκτικό και ευσύνοπτο κείμενο του εαυτού προλόγου στην υπ' αυτού ποιηθείσα και υπό της Ιεράς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης εκδοθείσα Ιερά Ασματική Ακολουθία «Περί του Αγίου Ιερομάρτυρος Χρυσοστόμου Μητροπολίτου Σμύρνης (+1922)», έγραφε κατά την 1η Μαΐου 1993 τα κάτωθι: «Ο εθνομάρτυς Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος (Καλαφάτης, +1922), εις κρισίμους στιγμάς του Έθνους, «εμαρτύρησε τον λόγον του Θεού και την μαρτυρίαν Ιησού Χριστού» (Αποκ. α', 2). Αναμφιβόλως δύναται να λεχθή και δι' αυτόν ό,τι ο Άγγελος (πρώτος Επίσκοπος) της ίδιας αυτού Επισκοπής, της εν Σμύρνη Εκκλησίας ήκουσεν, εξ αποκαλύψεως, ως προμήνυμα της μαρτυρικής τελειώσεώς του «μη φοβού α μέλλεις παθείν... Γίνου πιστός άχρι θανάτου, και δώσω σοι τον στέφανον της ζωής» (Αποκ. α', 10).

Έζησε εν όψει της κλήσεως ταύτης και ο Ιεράρχης Χρυσόστομος. Δια τούτο ευρέθη έτοιμος, όταν ήλθεν η ώρα του μαρτυρίου. Και απεδέχθη εκουσίως την θυσίαν του αίματος και την προσφοράν της ζωής του υπέρ του λαού και του Έθνους, πεσών επί των επάλξεων. Διό και από την επομένης εμεγάλυνεν αυτόν ο λαός ως εθνομάρτυρα ηρωϊκόν και περιόδοζον.

Εξ άλλου, το μαρτυρικόν τέλος του επιμαρτυρεί την διά βίου πολιτείαν του ως αξίου εκκλησιαστικού ανδρός, ισταμένου εις τόπον και εις τύπον Χριστού εν τη Εκκλησία. Πολλοί δε είναι εκείνοι, οίτινες τον μαρτυρικόν αυτόν άξονα ζωής και θανάτου του ηρωϊκού Ιεράρχου είδον ως τεκμήριον και βεβαίαν ένδειξιν της αγιότητος αυτού, αντίστοχον προς τα ενθουσιαστικά ρήματα του Αποστόλου των εθνών «τίς ημάς χωρίσει από της αγάπης του Χριστού;... πέπεισμαι ότι ούτε θάνατος ούτε ζωή... ούτε τις κτίσις ετέρα...» (Ρωμ. ή, 35,39).

Η Εκκλησία της Ελλάδος εθεώρησεν, ότι επέστη ο καιρός της ανακηρύξεως αυτού ως Ιερομάρτυρος. Όθεν εξήτασε Συνοδικώς την φερομένην εις τας καρδιάς και τα χείλη πολλών συνειδησιακήν κατάφασιν και επιμαρτύρησιν της αγιότητος αυτού. Και υιοθέτησε το αίτημα του πιστού λαού, απεκδεχομένου την υπό της Εκκλησίας επίστεψιν του μαρτυρικού Ιεράρχου διά διπλού στεφάνου, ως μάρτυρος της Πίστεως και της Πατρίδος εν τη βεβαιότητι και τη χρηστή ελπίδι, ότι τοιούτον στέφανον «αποδώσει αυτό ο Κύριος εν εκείνη τη ημέρα ο δίκαιος κριτής» (Β' Τιμ. δ', 8).

Ανέθεσε δ' η Ιερά Σύνοδος εις ημάς την σχετικήν εισήγησιν (ως αντιπρόεδρον αυτής, 1991-1992). Και ανεδέχθημεν και επραγματοποιήσαμεν ταύτην, παρά τας επιφυλάξεις τινών ότι «ούπω καιρός». Οι κάλαμοι των διστακτικών υποδεικνύουν, ότι απαιτείται εισέτι αναμονή, μέχρις ου θαυμαστά σημεία εξ ουρανού διαλύσωσι νεφύδριά τινα σκιάζοντα τον μαρτυρικόν Ιεράρχην δι' υποτιθεμένων εμπλοκών αυτού εις χώρους σκοτεινούς, μη ηυγασμένους σαφώς εν τω φωτί της αμωμήτου και αγίας ημών Ορθοδοξίας.

Δεν συνεμερίσθη η Ι. Σύνοδος - ουδέ ημείς - τας τοιαύτας επιφυλάξεις. Δι' όσων δε εισηγήθημεν και συνοδικώς συνδισκεψάμεθα, αλλά και δι' ασφαλών μαρτυρίων

ετεκμηριώθησαν, ήχθημεν παμψηφεί εις την ανακήρυξιν της αγιότητος του μακαριστού Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου.

Διό και «μνημονεύομεν» αυτού μετά των ηγουμένων ημών... «ων αναθεωρούντες την έκβασιν της αναστροφής», γεραίρομεν ως «εκλεκτόν του Θεού, άγιον και ηγαπημένον» (Εβρ. ιγ', 7, Κολ. γ', 12).

Συνοδική δε εντολή και εγκρίσει ποιήσαντες την εόρτιον τούτου Ασματικήν Ακολουθίαν, διαμνημονεύομεν και των συν αυτώ τελειωθέντων εν Μικρασία Ιεραρχών και πάντων των διά του ιδίου αίματος πορφυρωσάντων την γην της Ιωνίας και αρδευσάντων το υψίκορμον και αιθιαλές δένδρον της αγίας ημών Εκκλησίας.

-«Επιγινώσκετε ουν τους τοιούτους» (Α' Κυρ. ιστ', 18).

-«Εν τη οικία του Πατρός μου μοναί πολλάί εισίν», είπεν ο Κύριος (Ιω. ιδ', 2).

-«Άλλη δόξα ηλίου, και άλλη δόξα σελήνης, και άλλη δόξα αστέρων· αστήρ γαρ αστέρος διαφέρει εν δόξη» (Α' Κορ. ιε', 41).

-«Και νυν φησί Κύριος.... Τους δοξάζοντάς με δοξάσω» (Α' Βασ. β', 30)».

Στην εγκριθείσα και ευλογηθείσα υπό της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος Ασματική Ακολουθία ο μουσικολογιώτατος και τα μάλα έμπειρος περί την συγγραφή τοιούτων ιερών ακολουθιών της Ορθοδόξου Εκκλησίας Μητροπολίτης Πατρών Νικόδημος συνέταξε αριστοτεχνικώς πάντα τα εν τω μικρώ και εν τω μεγάλω Εσπερινώ ψαλλόμενα επ' Εκκλησίαις.

Στο του μικρού Εσπερινού Δοξαστικό ο Πατρών Νικόδημος εκφράζει την περί των χριστομιμήτου αθλήσεως Αγίων Μαρτύρων θεολογική διδασκαλία της Ορθοδόξου Εκκλησίας γράφων: «Τάδε λέγει ο πρώτος και ο έσχατος, ος εγένετο νεκρός και έζησε, σοι τω αγγέλω της εν Σμύρνη Εκκλησίας, Ιεράρχα Χρυσόστομε·Οίδα τα έργα σου κα την υπομονήν σου και α εβάστασας διά το όνομά σου μαρτύρια. Νυν δε κατηξιωμένος και στεφανίτης, άγιε, λαού τον έπαινον ακούεις και υπό της Εκκλησίας την δόξαν απέλαβες, παρεστώς δε τω Κυρίω μνημόνευε ημών των ευφημούντων σε».

Σε ένα εκ των θεσπεσίων αποστίχων, τα οποία ο Πατρών Νικόδημος συνέταξε θεία εμπνεύσει και ψάλλονται κατά τον Μεγάλο Εσπερινό, η Εκκλησία εν συνάξει αναβοά εμμελώς περί των πέντε Αγίων Εθνοϊερομαρτύρων πατριαρχικών Ιεραρχών της Μικράς Ασίας: «Στιχ. Οι ιερείς σου Κύριε, ενδύσονται δικαιοσύνην, και οι όσιοί σου αγαλλιásονται.

Χαίροις Ιεραρχών Σμύρνης Χρυσόστομε και Ζήλων Ευθύμιε, Προκόπιε Ικονίου, Κυδωνιών Ιερέ Γρηγόριε άμα και Αμβρόσιε Μοσχονήσων αγλάισμα, πέντε άγιοι μάρτυρες, συν ιερεύσι, και λοιποίς επωνύμοις τε νεομάρτυσι, και αγνώστοις ονόμασιν. Άπαντες εθελόθυτα και μη εξωμόσαντα τους ευσεβούς ημών Γένους τέκνα πιστά και χριστώνυμα, αδίκως σφαγέντα και εν αίματι τυθέντα κατηγιασθητε.

Η χριστομίμητη αυτοθυσία του Μητροπολίτου Σμύρνης Αγίου Χρυσοστόμου ως καλού στρατιώτου Ιησού Χριστού εμφαιτικώς γεραίρεται και στο Δοξαστικό του Μεγάλου Εσπερινού διά του οποίου προτρέπονται οι πιστοί σε δοξολογία ως εξής: «Δεύτε πάντες οι πιστοί, τον περιδόξον ιεράρχην του Χριστού άσμασιν εγκωμίων επαινέσωμεν, Χρυσόστομον τον πάνυ, τον άγγελον της Εκκλησίας της εν Σμύρνη θεόθεν τεταγμένον. Ούτος γαρ, ως καλός στρατιώτης Ιησού Χριστού, οίδε κακοπαθείν και προμαχείν υπέρ των οικείων της πίστεως, και αγωνίσασθαι έως θανάτου, ίνα τω στρατολογήσαντι αρέση. Και προσηνέχθη τω θεώ θύμα

άγιον και κορυφαία απαρχή των συν αυτώ αναιρεθέντων και εν Χριστώ τελειωθέντων εν τη Μικρασία. Αυτό προσείπωμεν Ιεράρχα αοίδιμε και στεφηφόρε μακάριε, μη επιλάθου των υμνούντων σε».

Ο Πατρών Νικόδημος ενέταξε στον Μεγάλο Εσπερινό δύο Απολυτικά του Αγίου Ιερομάρτυρος Σμύρνης Χρυσοστόμου «διά την ιστορίαν», όπως ίδια χειρί γράφει, επειδή το πρώτο Απολυτικό «εποιήθη υπό Λεωνίδου Φιλιππίδου, χρηματίσαντος ιδιαίτερου γραμματέως του εθνομάρτυρος Ιεράρχου Σμύρνης Χρυσοστόμου, εγράφη δε και εδημοσιεύθη πρωϊμως», ενώ «το δεύτερον Απολυτικό (ποίημα Ιερέως Νικολάου Αβούρη, Ιεροκήρυκος Ιεράς Μητροπόλεως Ζακύνθου) συνετέθη επί τη πρώτη σκέψει και προτάσει την εις άγιον ανακηρύξεως του ιερού ανδρός (1929).

Στο πρώτο Απολυτικό προβάλλεται ο Ιεράρχης ως υπόδειγμα Μάρτυρος της Εκκλησίας και ήρωος του Έθνους, ως ακολούθως: «Μέγαν μάρτυρα η Εκκλησία, μέγαν ήρωα το Έθνος σύμπαν, τον της Σμύρνης υμνούμεν Χρυσόστομον. Και γαρ γενναίως αθλήσας υπέμεινεν υπέρ πατρίδος και πίστεως θάνατον· Ιεράρχου τε υπόδειγμα εαυτόν ανέδειξε τον στέφανον λαβών τον αμαράντινον». Στο δε δεύτερο Απολυτικό η Εκκλησία εξαίρει την υπέρ της εαυτού ποιμνής θυσίας του ως παναρίστου και αξίου Ποιμένος: «Αθλητών σε το κλέος και της Σμύρνης τον πρόεδρον, της Ορθοδοξίας φρουρόν τε, σε τιμώνμεν Χρυσόστομε, εδείχθης γαρ συ, Πάτερ, εν αυτή ποιμήν πανάριστος και άξιος υπέρ ποιμνής θυσιάσας ζωήν και βίον, πανεύφημε. Δόξα τω σε δοξάσαντι Χριστώ. Δόξα τω σε ενισχύσαντι. Δόξα τω αναδείξαντι ημίν Μάρτυρα μέγιστον».

Στο τμήμα της ακολουθίας του Όρθρου, όπου αναγράφεται ότι «Ο Κανών ου η ακροστιχίς Χρυσοστόμου Σμύρνης αίνος Νικόδημου», έπονται οι Ωδές και μετ' αυτών το θεσπέσιο παρακάτω Κοντάκιο: «Τον Ιεράρχην του Χριστού τον γενναιότατον, της Ιωνίας και της Σμύρνης σεπτόν πρόεδρον ανυμνήσωμεν πανδήμως εν εκκλησίαις, του Χριστού ιερομάρτυρα τον ένδοξον και του Γένους εθνομάρτυρα τον πάντιμον ανακράζοντες· Χαίροις, Πάτερ Χρυσόστομε».

Στο Συναξάριον, ήτοι «Το μνημολόγιον της Ημέρας», όπως γράφει ο Πατρών Νικόδημος, αναγράφεται μετά πάσης ακριβείας ότι: «Τη αυτή ημέρα μνήμη του αγίου Ιερομάρτυρος Χρυσοστόμου του νέου, Επισκόπου Σμύρνης, μαρτυρήσαντος αυτόθι υπέρ πίστεως και πατρίδος, εν έτει 1922.

Τη αυτή ημέρα μνήμη των εν Μικρασία και τη καθ' ημάς Ανατολή μαρτυρησάντων αγίων Ιεραρχών Γρηγορίου Επισκόπου Κυδωνιών, Αμβροσίου Επισκόπου Μοσχονησίων, Προκοπίου Επισκόπου Ικονίου και Ευθυμίου Επισκόπου Ζήλων, και των συν αυτοίς υπό των πολεμίων αναιρεθέντων και τελειωθέντων ιερέων, και πάντων των από του ιερού Κλήρου και του φιλοχρίστου στρατού και του πιστού και ορθοδόξου λαού θυμάτων, «εκ θλίψεως της μεγάλης» εκείνης.

Στίχ. Τιθείς ψυχήν Χρυσόστομος ομού συμμύσταις.

λαού και στρατού τε απαρχή προσηνέχθη.

Πρωτομάρτυς Χρυσόστομος αποφράδι ετύθη, συνάθλων πληθύος επομένης τω πότμω.

Στον επόμενο των ως άνω καταγεγραμμένο ευσυνόπτως βίο των πέντε Αγίων Εθνοϊερομαρτύρων Ιεραρχών του πολυμαρτυρικού Οικουμενικού Πατριαρχείου εν Μικρά

Ασία, ο Πατρών Νικόδημος μετ' εμφάσεως υπογραμμίζει το χριστομίμητο μαρτύριο της τελειώσεως αυτών ως αληθών ποιμένων και ειδικώς στο μαρτυρολογικό βίο του Αγίου Ιερομάρτυρος Σμύρνης Χρυσοστόμου αναφέρει ότι: *«και πάλιν δ' ως καλός ποιμήν προκινδυνεύει υπέρ των προβάτων, ίνα, μετά διπλήν και πάλιν εξορίαν και αλλεπαλλήλους θηριομαχίας, αχθή εν τέλει εις το μαρτύριον, παραδοθείς ως εξιλαστήριον θύμα εις τον μαινόμενον κατ' αυτού τουρκικόν όχλον, υπό του οποίου δεινώς προπηλακιζόμενος ανεσκολοπίσθη βαναύσως και φρικτώς, τη 27η Αυγούστου 1922, ιερείον άμωμον και εκούσιον (απαξιώσας να δεχθή την προσφερθείσαν αυτό διάσωσιν διά της φυγής), διότι εβάρυνεν εν τη αρχιερατική αυτού συνειδήσει ο λόγος του Κυρίου «Ο ποιμήν ο καλός την ψυχήν αυτού τίθησιν υπέρ των προβάτων», μόνον δε «ο μισθωτός φεύγει, ότι μισθωτός εστί και ου μέλλει αυτό περί των προβάτων» (Ιω. ι', 12-13)».*

Το Συναξάριο του μνημολογίου της ημέρας εν καταλήξει ο Πατρών Νικόδημος συμπληρώνει ότι: *«Τη αυτή ημέρα μνήμην επιτελούμεν των αναριθμήτων νεομαρτύρων, αγνώστων και αφανών, ανδρών, γυναικών και παιδιών, αποκαρτερησάντων εν τω παμμικρασιατικώ διωγμώ. «Τοσούτον, δ' έχοντες περικείμενον νέφος μαρτύρων, όγκον αποθέμενοι πάντα και την ευπερίστατον αμαρτίαν, δι' υπομονής τρέχωμεν τον προκείμενον ημίν αγώνα αφορώντες εις τον της πίστεως αρχηγόν και τελειωτήν Ιησούν». (Εβρ. ιβ', 1-2) και δεόμενοι· Ταις των αγίων σου μαρτύρων πρεσβείαις, Χριστέ ο Θεός, ελέησον και σώσον ημάς. Αμήν».*

Από τα θεσπεσίου συνθέσεως τροπάρια των Αίνων παραθέτουμε το πρώτο και τέταρτο στα οποία διά της θεοπνεύστου γραφίδος του Πατρών Νικοδήμου διατυπύται η της Εκκλησίας θεολογική διδασκαλία περί του Χριστομιμήτου μαρτυρίου του δεινώς παθόντος και τελειωθέντος αρχιθύτου Σμύρνης Χρυσοστόμου του δεξαμένου παρά του Σωτήρος Χριστού τον αμάραντον της δόξης στέφανο. Ψάλλει δε η Εκκλησία το πρώτο τροπάριο προτρέπουσα τους πιστούς: *«Δεύτε οι Πανέλληνες πιστώς και των Ορθοδόξων οι δήμοι, εν ενί στόματι, μάρτυρα υμνήσωμεν και Ιεράρχην Χριστού, τον Χρυσόστομον άσμασι, της Σμύρνης ποιμένα, πίστει τε πατρίδι τε, ψυχήν τιθέντα αυτού, άχρι δε θανάτου παθόντα, στέφανόν τε δόξης λαβόντα παρά του Σωτήρος των ψυχών ημών».* Στο τέταρτο τροπάριο εκστατικό το της Εκκλησίας πλήρωμα ακούει της θεοπνεύστου φωνής του υμνογράφου ψάλλοντος τοιάδε: *«Ότε των βαρβάρων η πληθύς, εξηγριωμένη, λυσσώσα, σε τον αθών αμνόν έσυρε, Χρυσόστομε, προς το μαρτύριον, το δεινόν και επώδυνον, εθαύμασαν πάντες ψύχραιμόν σου φρόνημα άμα και ένθεον· τότε ουρανός σε εδέχθη, χαίρων και βοών σοι, παμμάκαρ, εύγε αγαθέ δούλε και τίμιε».*

Με όντως δοξολογική ενδιάθετη παρόρμηση ο Πατρών Νικόδημος καλεί και προσκαλεί εν επιγνώσει θεία το της Εκκλησίας χριστεπώνυμο πλήρωμα να ευφημήσει τους εν Χριστώ άθλους του μαρτυρήσαντος Ιεράρχου Σμύρνης Χρυσοστόμου και των συναθλησάντων και συμμαρτυρησάντων αυτού Ιεραρχών και μελών της Χριστολέκτου ποιμνης, γράφων στο Δοξαστικό: *«Τον μάρτυρα της πίστεως και αθλητήν Ιεράρχην Χρυσόστομον Σμύρνης κλέος, ευφημήσωμεν. Ούτος γαρ των θρεμμάτων της Εκκλησίας εξάρχει, και θείον όπλον τον Σταυρόν εν ταις χερσί διακρατών, λόγου Θεού δε χαλών το δίκτυον, επισυνάγει τον λαόν και καταρτίζει εν Χριστώ, προσκαρτερείν εν υπομονή, κατ' ελπίδα ζωής ακαταλύτου. Συν τη χορεία ουν των συμμαρτύρων αυτόν ανυμνήσωμεν, ποιμένων και προβάτων της Χριστολέκτου ποιμνης Μικρασίας, αεί τω Χριστώ πρεσβευόντων υπέρ ημών των λιταζόντων αυτούς».*

Για την Θεία Λειτουργία ο Πατρών Νικόδημος συνέθεσε τρία θαυμάσια Μεγαλυνάρια:
α) Το πρώτο αναφέρεται στον της Σμύρνης Άγγελο, Ιερομάρτυρα Ιεράρχη Χρυσόστομο:
*«Χαίροις της Τριγλίας γόνος λαμπρός, Σμύρνης Ιεράρχης και του Γένους ο τιμαλφής πρόμαχος
και μάρτυς, αγλαΐσμα και κλέος, της Εκκλησίας δόξα, σεπτέ Χρυσόστομε».*

β) Στα δύο επόμενα Μεγαλυνάρια ο ποιήσας αυτά Πατρών Νικόδημος ποιεί μνείαν του Χριστομιμήτου μαρτυρίου των Ιερομαρτύρων Αρχιερέων του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των λοιπών Μαρτύρων εν Μικρά Ασία, ως εξής: *«Χαίρετε πατέρες ημών σεπτοί, Χρυσόστομε μάκαρ και Γρηγόριε Ιερέ, άμα Προκοπίω γενναίω Αμβροσίω, Ευθύμει, πανάριστοι Χριστομάρτυρες».* Και το έτερο: *«Δεύτε την πλειάδα των ευκλεών ιερομαρτύρων, εκατόμβας τε των πιστών, Ορθοδόξων πλήθη τιμήσωμεν αξίως και γαρ εν Μικρασία εν πίστει ήθλησαν».*

Το κυρίως σώμα του όλου κειμένου της τιτλοφορουμένης ως «Ασματικής Ακολουθίας του Αγίου Ιερομάρτυρος Χρυσοστόμου Μητροπολίτου Σμύρνης (+1922)» κατακλείεται με το κάτωθι Δίστιχον: *«Ζιχνών πρότριτα ποιμένες τελούντες Νικόδημος ύμνησε Σμύρνης Χρυσόστομον».*

Εν τέλει δε ο ποιήσας θεία εμπνεύσει την ως άνω Ασματική Ακολουθία αοίδιμος Πατρών Νικόδημος δηλοί: *«Εν τη Ιερά Μητροπόλει Πατρών,*

Μηνί Δεκεμβρίω έγγραφα,

Ετους σωτηρίου 1992».

Άξια ιδιαίτερας μνείας και εξιδιασμένης αναφοράς είναι τα όντως θεόπνευστα και αριστουργηματικά από θεολογικής και φιλολογικής απόψεως κείμενα των δύο ειδικών ευχών των ευρισκόμενων στο «Επίμετρον», εν πολλοίς αγνώστων στο ευρύ κοινό, τις οποίες συνέταξε ίδια χειρί ο λόγιος και περισπούδαστος Μητροπολίτης Πατρών Νικόδημος, και η μεν πρώτη επιγράφεται: *«ΕΥΧΗ επί τη ανακηρύξει της αγιότητος του Ιεράρχου Σμύρνης Χρυσοστόμου και των συν αυτώ τελειωθέντων»*, η δε δευτέρα επιγράφεται: *«ΕΥΧΗ εις εγκαίνια εκθέσεως κειμηλίων και ενθυμημάτων Μικρασίας, Πόντου και πάσης Ιωνίας».*

Παραθέτουμε αυτολεξεί τα όντως θεσπέσια κείμενα των δύο αυτών ευχών του πεπνυμένου αοιδίμου Μητροπολίτου Πατρών Νικοδήμου προκειμένου να καταστούν ευρύτεως γνωστά.

Α) *ΕΥΧΗ: «Επί τη ανακηρύξει της Αγιότητος του Ιεράρχου Σμύρνης Χρυσοστόμου και των συν αυτών τελειωθέντων».*

Κύριε Ιησού Χριστέ ο Θεός ημών, ο θαυμαστός εν τοις αγίοις σου, το δε ημέτερον έθνος εξαιρέτως ευεργετήσας, εξ αυτού μεγάλους τη Εκκλησία ποιμένας και διδασκάλους αναδείξας, και μάρτυρας εδραίους τη πίστει και γενναίους τω φρονήματι. Συ, Κύριε, κρίμασιν οις οίδας, επέτρεψας την θλίψιν την μεγάλην εν Μικρασία και τη καθ' ημάς Ανατολή, ης ένεκα εθρηνήσαμεν (προ ετών εβδομήκοντα), θύματα πολλά και συμφοράν εθνικήν. Αλλά και ιερεία έμψυχα, ολοκαυτώματα λογικά, αίνον τη Εκκλησία και τω Γένει προκαλούντα, πολλούς υιούς αμφοίν εις δόξαν αγαγούσιν. Εν τούτοις διαλάμψας ο ιερός ανήρ και Επίσκοπος Σμύρνης Χρυσόστομος, και εν αίματι τελιωθείς, εγένετο «πιστός άχρι θανάτου» και τω λόγω Σου επόμενος, τω «τω αγγέλω της εν Σμύρνη Εκκλησίας» γεγραμμένω, έδοξε λαβείν παρά Σου «τον στέφανον της ζωής». Συν αυτώ δε και πλειάς μαρτύρων από πάσης της Ιωνίας

ηκολούθησεν, από τε Κυδωνιών και Μοσχονησίων και Ικονίου και Επισκοπής Ζήλων Ιεράρχαι, ως τα ονόματα εγράφη εν τοις ουρανοίς, συν Γρηγορίω Αμβρόσιος και Ευθύμιος συν Προκοπίω, πλείστοι τε άλλοι, επώνυμοί τε και ανώνυμοι, ιερατικοί και στρατιωτικοί, και εκ του αμάχου πληθυσμού ικανοί τη μαρτυρική ταύτη χορεία, προστεθέντες, εν ουρανοίς σκηναίς αγάλλονται και ημών των περιλειπομένων μνημονεύουσι. Δόξα Σοι, Κύριε, πάντων ένεκα. Σοι τω αρνίω τω εσφαγμένω, «Σοι τω καθημένω επί του θρόνου... βαλούσι τους στεφάνους αυτών ενόπιον του θρόνου Σου λέγοντες άξιος ει, ο Κύριος ο Θεός ημών, λαβείν την δόξαν και την τιμήν» και την προσκύνησιν εις τους αιώνας των αιώνων (Αποκ. δ', 10-11)».

Β) ΕΥΧΗ: «Εις εγκαίνια εκθέσεως κειμηλίων και ενθυμημάτων Μικρασίας, Πόντου και πάσης Ιωνίας».

Κύριε ο Θεός ημών, ο ων ευλογητός εις τους αιώνας, ο δους ημίν αποστολικήν παραγγελίαν «μνημονεύειν των ηγουμένων ημών, οίτινες ελάλησαν ημίν τον λόγον του Θεού, ων αναθεωρούντες την έκβασιν της αναστροφής μιμείσθαι την πίστιν», πρόσδεξαι την δέησιν ημών επικαλουμένων την παρά σου ευλογίαν εις εγκαινισμόν της εκθέσεως ταύτης ενθυμημάτων από Μικρασίας και Ιωνίας και Πόντου και της καθ' ημάς Ανατολής, εις μνημόσυνον και νοσταλγίαν εκτιθεμένων των αλησμονήτων πατρίδων, υπό των εκείθεν εξωσθέντων και προσφυγόντων εις την ενταύθα μητροπολιτικήν γην της Ελλάδος.

Μνήστητι, Κύριε, των εκείσε προδιαγενομένων πατέρων και αδελφών ημών. Τούτων και των λειψάνων εστερήθημεν. Και των Ορθοδόξων ιερών σκηνομάτων και ναών ερείπια κατελίπομεν, κατασκαφέντων και αλλοτριωθέντων υπό των αλλοφύλων. Συ δε, Κύριε, ουκ απόσω ημάς εις τέλος. Την ευδοκίαν Σου δ' απεκδεχόμενοι και την οικονομίαν των καθ' ημάς κατά το άγιον θέλημά Σου, αινούμεν και ευλογούμεν Σε και νυν και αεί και εις τους αιώνας. Αμήν».

Ο αοίδιμος και λογιώτατος εν Ιεράρχαις Μητροπολίτης Πατρών Νικόδημος κατέλιπε στην Εκκλησία και στο χριστεπώνυμο πλήρωμα, το θεία επινεύσει και εμπνεύσει υμνολογικό κείμενο της «Ασματικής Ακολουθίας του Αγίου Ιερομάρτυρος Χρυσοστόμου, Μητροπολίτου Σμύρνης», στην οποία επαληθεύεται εν γένει περί του τιμωμένου Νεομάρτυρος Πατριαρχικού Ιεράρχου, το της Σοφίας Σολομώντος: «Έδοξεν εν οφθαλμοίς αφρόνων τεθνάσαι και ελογίσθη κάκωσις η έξοδος Αυτού και η αφ' ημών πορεία σύντριμμα. Ο δε εστίν εν ειρήνη. Ολίγα παιδευθείς μεγάλα ευηρεστήθη. Ο Θεός επείρασεν αυτόν και εύρεν αυτόν άξιον εαυτού και ως ολοκάρπωμα θυσίας προσεδέξατο αυτόν. Εν καιρώ επισκοπής Αυτού αναλάμψει» (Σοφία Σολομ. Γ', 2-7)».